

Občianske združenie Slovenské planetária

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2020

Námestie Biely kríž 3
831 02 Bratislava 3

www.planetaria.sk
info@planetaria.sk

IČO: 423 57 004

Obsah

1. Stručné hodnotenie činnosti a hospodárenia v roku 2020
2. Činnosti združenia
3. Činnosti pre ciele skupiny
4. Strategický rozvoj združenia

O združení

Združenie založili zánietení astronómovia na zveľadenie podmienok fungovania planetárií na Slovensku a na zlepšenie prístupu verejnosti k poznatkom o vesmíre a astronómii. Občianske združenie Slovenské planetária bolo zaregistrované na Ministerstve vnútra SR 13. 12. 2013 pod značkou VVS/1-900/90-428 68 a prvú činnosť začalo vyvíjať v roku 2014.

1. Stručné hodnotenie činnosti a hospodárenia v roku 2020

Najúspešnejšie akcie v roku 2020

V roku 2020 bola činnosť združenia podstatne obmedzená kvôli epidemiologickým opatreniam na zamedzenie šírenia choroby COVID-19.

Počas karantény sme pripravili úspešný internetový program na webstránke združenia na samoštúdium pre záujemcov o vesmírnu problematiku. Združenie oslovilo ostatné profesionálne aj amatérske astronomické pracoviská na Slovensku a zostavili sme redigovanú zbierku náučných filmov v členení podľa tematických kategórií.

Členovia združenia sa zúčastnili spoločného praktika na hvezdárni v Partizánskom počas víkendy 17.-19. júla 2020. Absolvovali sme školenie práce s technikou združenia a doplnili sme plán nákupu technického vybavenia k ďalekohľadom. Pán Vladimír Mešter nám predstavil nové programy pre návštevníkov hvezdárne. Ľubomíra Hujsová nám pripravila prednášku o prehistorických kamenných štruktúrach v Írsku, ktoré mali astronomický význam pre pravekých obyvateľov. Plnohodnotné pozorovanie oblohy nebolo možné pre nepriaznivé počasie, čo nás mrzelo, nakoľko v tomto čase bola dobre kométa C/2020 F3 (Neowise).

Hospodárenie

V roku 2020 sme do príjmov združenia získali prostriedky najmä z členských príspevkov a z asignačnej dane (tzv. 2 %). Finančné prostriedky sme využili na financovanie ciest do planetárií a na tlač propagačných materiálov. Vyšší zostatok bude prenesený do ďalšieho roku na nákup astronomickej techniky.

Príjmy		Výdavky	
Členské	1240,00	Administratívne poplatky	287,75
Dary	207	Cestovné a diéty	380,97

Dve percentá	130,62	Propagácia a web	78,23
Príjem z vlastnej činnosti	58,22	Nákup astronomickej techniky a vybavenia	2336,31
		Sponzorský príspevok	150,00
SPOLU	1635,84	SPOLU	3233,26

2. Aktivity združenia

Pozorovanie astronomickými ďalekohľadmi

Verejné pozorovania sú vynikajúci prostriedok na zviditeľnenie užitočnosti planetária v mestách, kde je viditeľnosť objektov na oblohe obmedzená. Je to vhodná príležitosť na predstavenie príbehu nášho združenia ľuďom, ktorí astronómii doteraz nevenovali pozornosť, ale pohľad do ďalekohľadu ich nadchne.

Na naše verejné pozorovania sme používali niekoľko astronomických ďalekohľadov:

- Dobson Explore Scientific Ultra light Dobsonian 12"
- Bresser NT130
- Celestron GOTO National Geographic 90/1250
- Solárny teleskop LUNT.

V roku 2020 sme doplnili našu techniku o ďalekohľad

- TS-Optics PHOTOLINE 80mm f/6 FPL53 Triplet APO s montážou Skywatcher EQ-3 PRO Synscan GoTo

Vzhľadom na zvýšený svetelný smog v centre Bratislavy sú na pozorovanie vhodné iba tie najjasnejšie objekty na nočnej oblohe, ako sú Mesiac, Venuša, Mars, Jupiter, Saturn a pri dobrých pozorovacích podmienkach aj iné objekty, ako napríklad dvojhviezda Albireo, galaxia v Androméde, Veľká hmlovina v Orióne, hviezdokopy Plejády, dvojitá hviezdokopa χ a h Persei, dvojhviezdy Alcor a Mizar a ďalšie.

Všetky pozorovania zabezpečujú minimálne dvaja demonštrátori z radov našich členov. Spätná väzba získaná počas organizácie pozorovaní od návštevníkov nás stále utvrdzuje v našom presvedčení, že planetárium v Bratislave má svoje miesto a bude živou kultúrnou a vzdelávacou inštitúciou, slúžiacou nielen na popularizáciu vedy.

Astronomické prednášky a workshopy pre dospelých

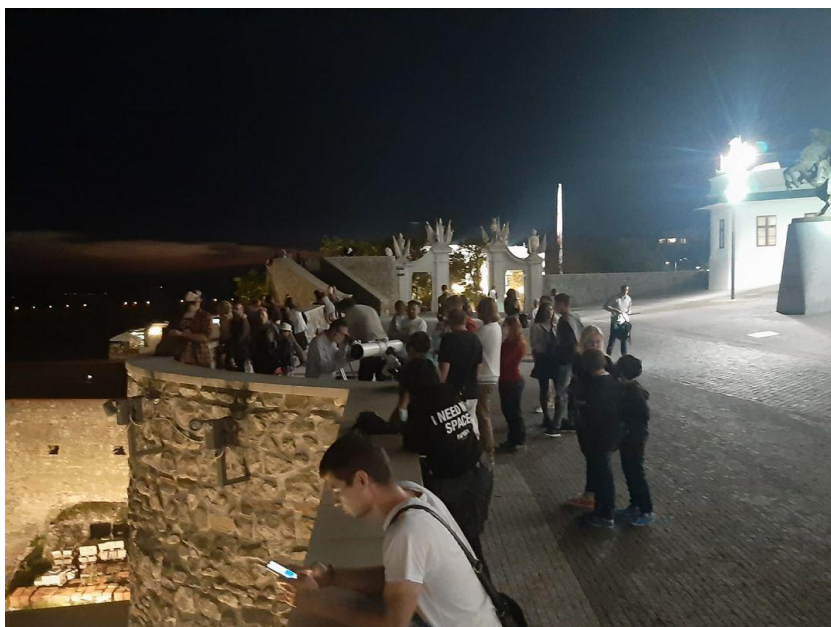
Pre dospelých a astronomických amatérov, ktorí už majú základné znalosti o astronómii nadobudnuté, sme pripravili prednášky a workshopy na odbornejšie témy, napríklad o astrofotografii alebo metódach merania vzdialeností vesmírnych objektov.

Zoznam našich ďalších aktivít

1. 16.7. astronomické pozorovanie pre deti v detskom centre Rafael, Bratislava.

2. 19.-20.7. astronomické praktikum pre členov združenia vo Hvezdárni a planetáriu v Partizánskom
3. 4.-5.9. pozorovacie praktikum v AGO Modra pre členov Združenia.
4. 11.9. verejné astronomické pozorovanie na Bratislavskom hrade, na ktorom sa zúčastnilo do 100 ľudí, ktorí prišli cielene kvôli tomuto podujatiu.
5. 22.9. verejné astronomické pozorovanie na Bratislavskom hrade, na ktorom sa zúčastnilo okolo 130 ľudí.

Kampaň 2 % z daní

Kampaň na 2 % z daní sme vedli jednak každý z členov Združenia po vlastnej línii medzi svojimi kolegami a známymi a tiež na Facebooku. Podľa výpisu od daňového úradu sme dostali príspevky od siedmich darcov v celkovej výške 924,98 eura.

Propagácia akcií na sociálnych sieťach

Združenie na komunikáciu na sociálnych médiách v súčasnosti využíva Facebook a Instagram, keďže sa vzhľadom na predmet a obsah činností nášho združenia najviac hodia na oslovenie verejnosti. Komunikačný plán je zameraný na zviditeľnenie článkov z vlastnej webstránky aj na zobrazenie prevzatých príspevkov z iných spriaznených organizácií.

Webstránka planetaria.sk

Združenie má svoju stránku na doméne www.planetaria.sk, ktorá využíva platformu Wordpress. Na úvodnej stránke obsahuje správy a novinky zo sveta planetárií a astronómie. Najaktuálnejšie články sú publikované v hornej časti so staršími článkami zoradenými pod nimi v troch stĺpcoch s fotkou a perexom. Na hornej lište sú prekliky na podstránky, menu na lište je: Prehľad, Svet, Technika a História. Dlhodobé informácie na stránke sú zamerané na odborné informácie o planetáriách.

Predaj astronomického tovaru

E-commerce združenia ponúka na predaj predmety a služby na podporu činnosti združenia Slovenské planetáriá. E-shop je dostupný z hlavnej stránky preklikom z tlačidla "Kúpte si tričko" a pozostáva z ponuky dvoch produktov: Tričká a Pozorovania a prezentácie. Predaj fyzických produktov si vyžaduje viac úsilia na ich propagáciu, avšak ponuka pozorovaní na zakázku je vysoko populárna a je vhodné ju ďalej rozvíjať.

3. Činnosti pre cieľové skupiny

Konzultačná a poradenská činnosť

Na združenie sa telefonicky aj písomne obracajú ľudia aj organizácie s najrôznejšími otázkami z oblasti astronómie a prírodných vied. Pri mediálne zaujímavých astronomických udalostiach, napríklad pri zatmení Mesiaca alebo prelete sondy popri nejakom telese v Slnčnej sústave, je združenie kontaktované novinárskou obcou so žiadosťou o komentár alebo vyjadrenie. Naši členovia na otázky a žiadosti odpovedajú rýchlo a odborne.

Komunikovať s verejnosťou sa snažíme aj prostredníctvom zasielania tlačových správ médiám.

Mapa planetárií na Slovensku

Na stránkach <http://planetaria.sk/prehľad/> je zverejnená mapa hviezdární a planetárií na Slovensku s detailnými informáciami o slovenských planetáriách.

4. Strategický rozvoj združenia

Členstvo v Medzinárodnej asociácii planetárií (IPS)

Najväčšou organizáciou združujúcou planetáriá po celom svete je Medzinárodná spoločnosť planetárií (angl. International Planetary Society, <http://www.ips-planetarium.org/>). Plnohodnotným členom tejto organizácie sme od roku 2016. V roku 2020 sa konali len náhradné podujatia namiesto zrušeného svetového zhromaždenia IPS v kanadskom Edmontone. Napriek tomu bol program virtuálnej konferencie bohatý na príspevky a zúčastnili sme sa na viacerých prednáškach aj panelových diskusiách. Časopis IPS Planetarian využívame ako inšpiráciu na články pre našu webstránku.

Projekt Planetárium Samuela Mikovíniho

Planetárium je najmä vzdelávacie zariadenie, ktoré navštevujú školské skupiny a rodiny s deťmi. Doplnkovo sa planetáriá venujú aj kultúrnym programom, napríklad hudobným projekciám. Popri planetáriách bývajú organizované aj astronomické krúžky, prednášky a programy pre verejnosť či privátne kultúrne programy. Misiou nášho združenia je vybudovať planetárium v Bratislave a združovať planetáriá a centrá popularizácie vedy na Slovensku, aby sme podporili zvyšovanie kvality programov a zlepšovanie reputácie prírodných vied v spoločnosti.

Členovia združenia a ich astronomické aktivity

Peter Bartek – člen kontrolnej komisie združenia, dlhoročný astronomický nadšenec so záujmom o planetárnu astronómiu. Začínal v astronomickom krúžku PKO. Je kvalifikovaným tlmočníkom a prekladateľom z nemčiny. V združení pôsobí ako hospodár.

Patrik Čechvala – Študuje astronómiu a astrofyziku na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK v Bratislave. Vo veľkej miere sa venuje aj popularizácii tohto odboru, a to prostredníctvom členstva vo vzdelávacích organizáciách, vypomáhaním pri organizácii vedeckých festivalov, pozorovaní a prednášok pre verejnosť. Takisto pôsobí ako vedúci Astronomického krúžku v Prírodovednom múzeu SNM v Bratislave.

Jakub Gajdoš – študent, záujemca o vesmírnu tematiku a jej popularizáciu.

Ľubomíra Hujsová – záujemkyňa o vesmírnu tematiku a jej popularizáciu.

Juraj Kubica – sa začal venovať astronómii na astronomickom krúžku v PKO ešte ako žiak ZŠ. Vyštudoval elektrotechniku na STU v Bratislave. Popritom pôsobil aj ako lektor astronomických krúžkov v PKO, neskôr v prírodovednom múzeu SNM. Viac rokov sa venoval pozorovaniu premenných hviezd v Českej astronomickej spoločnosti. V súčasnosti podporuje zámer vybudovať planetárium v Bratislave prostredníctvom občianskeho združenia Slovenské planetáriá, ktorého je zakladajúcim členom.

Jarmila Mejia – učiteľka so záujmom o vesmírnu tematiku a jej popularizáciu.

Michal Novota – sa venuje konzultingu a koučingu v oblasti reštartu a rozvoja značiek, PR stratégií, komunikačných, manažérskych a líderských zručností v spoločnosti Restartup.

Peter Volek – je zakladajúcim členom združenia Slovenské planetáriá, je členom riadiaceho výboru združenia. Je nadšeným amatérskym astrofotografom. Vyštudoval Elektrotechnickú fakultu STU v Bratislave. Profesne pôsobí ako projektový manažér a dlhoročný špecialista v oblasti veľkej zdravotníckej techniky.

Tomáš Vorobjov – absolvent Colby College, Maine, USA v odbore informatiky, matematiky a fyziky. Profesionálny astronóm a objaviteľ kométy nesúcej jeho meno. Astronómiu popularizuje bez prednášok, originálnym spôsobom. Pozorovania z profesionálnych observatórií sprostredkúva stovkám stredných škôl po celom svete a umožňuje študentom zažiť radosť z objavovania.

Peter Wachter – O astronómiu sa zaujíma od útleho detstva, keď navštevoval

astronomický krúžok pri Vlastivednom múzeu v Spišskej Novej Vsi. Do združenia vstúpil v roku 2014. Okrem kontrolnej činnosti má v združení na starosti marketing a komunikáciu s verejnosťou, ktorým sa aj profesionálne venuje. Vyštudoval Ekonomickú univerzitu v Bratislave a absolvoval semestrálny predmet Astronomy: Exploring Time and Space na University of Arizona.